HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

כבותל רעוע. ללמ' לפסקיה למסקנ' קמ': **דמטי ליה.** כשכפפה הגיע בה הלקיה: **ברוח מצויה.** הכי גירסת הבעיר ובגירסי מדם ניחייב: **ברוח מצויה.** למיל' ללמ' סלקא מדעתיה היה: **טמון ואינו מיזיק.** שכיסה קמת חבירו בסדינין כשרואה לזיקה אלמא והוה ליה שלח את הבערה ושוייה טמון וגרסה להפסיד את הניזק ולפטור את המבעיר לפטור על טמון בשלח[1]: **לנפשיה.** להוליא ממון מחבירו לעצמו: **ממונא בעי לשלומי.** אותו ממון שהוציא חייב להחזיר: **לחבריה.** שכר עדי שקר להוליא ממנה מראובן לשמעון: **פשיטא דחורייתא הוא.** לחייב בדיני שמים: **אם לא יגיד.** בתרי קא משמע לי מדקפיד להגיד משמע שלוה מגידין ממחייב זה ממון [2]ועוד קי"ל (סוטה דף ג:) כל מקום שנאמר עד הרי כאן שני עדים עד שיפרט לך הכתוב אחד כדכתיב לא יקום עד אחד בחיש (דברים יט): **אלא אחד.** שמחייבו שבועה ובדיני שמים מיחייב לפי הוה מקפיד מחייב ליה שבועה ולמעלה לא הוי משמע בשיקרא ומשלם: **ומו ליכל.** לחייבינן בדיני שמים: **העושה מלאכה במי חטאת.** שנקל בנגדן משקלות במסכת גיטין (דף נג.) והן נפקלין במלאכה: **פטור מדיני אדם.** [3]לחיזק שלוו ליכא לא שמיה חיזק. וכולהו הני תיובתי מתניית' גיטין: **המבעית.** מקש לו בפתאום ובעתו ללא עבד ביה מעשה בגופו: **ר"מ מחייב בהזיקן.** פלוגתייהו מיפרשא בהמניח את הכד (לעיל דף כט.) בנתקל פושע ובמפקיר נזקין: **אלא רבוי רבויים.** שלא תבעיר בה האש מאיר: **דברי הרב שומעין.** והיה להם שלא יעידו: **והוא שהתרה.** הא לענין נפילה בלילה פטור כגון שהתרה שהתמה והפילה הכותל לתוך רוחו: **אבל לא התרה.** שלא מעצמה נפלה: **התילתו בפשיעה.** שלא נפילה לעגיד למיפל: **וסופו באונס.** דהא לא נפלה שלא מתרה: **הניחא למאן דאמר כו'.** פלוגתא היא בפוף המפקיד (ב"מ דף מב.) תרי לישני דש"ס מלישנא דרב יוסף: ס"ג **שלח מצני' כבותל גריף ואפילו לא התרה: הניחא האומה כו' אמר רבה ואפילו התרה.** וכבותל גריף: **התילתו בפשיעה.** שהניחה בתמה ופשיעה היא שלא פתיחת הלמת לתמריון לקמיה כל תמבולות שיכולה לעשות עושה שגד לערה: **וסופו באונס.** שהתרה: **עלדקא.** תמבולות: כיון

אילימא דמטיא ליה ברוח מצויה בדיני אדם נמי ליחייב. ות"ת כיון שאין מילוק בין מקרב דבר שלא התם וכין מקרב ברוח מצויה שלא הדבר תמלי תמרין בפרק כל הנערפין (סנהדרין דף עז. ושם) כפתו במקום שסוף תמה מו ליגה לבא פטור ליחייב למ"ד טמון מטוס תליו וכן כפתו לפני תרי וי"ל דודאי לי כפתו והבילו במקום שסוף תמה מו ליגה לבא מו תרי חייב שכפתו במקום שהיה ולא הזיזו ממקומו ולא הוי מלמלם הוחיל והתמה והליגה והתרי אין עליו בשעת כפיתה והיה לתמקיל עליה בדקא למיל בפילו כפתו והבילו אם לא יגיד כדכתיב בו את הנתם לפטור למ"ד מעלמו הוא [4]מכיח לתמי פטור לפי מה שפירש בשמעתין דפי פרה (דף נג.): שאם ידו לתוך פיו והשיך ליחייב משום תשו תשו דודאי הנתם יזיק התדם וי"ל דשתי התם שאין

התרם עדיין בעולם:

ממונא בעי לשלומי. וכי תימא פטור מדיני אדם משום דלא ידעי' שהם שקר מ"מ כיון שאם היינו יודעין שהם עדות שקר משלם אין שייך למימני פטור מדיני אדם: **אלא** לחבריה. כגון שאין לתבריה מה לשלם או שהלך למדינת הים או כגון שאין תנו יודעים שהם עדי שקר ודוקא שוכר אבל אמר פטור מדיני שמים לשבור שלא ישמעו לו לאין גרשה לומר לנתקו שוכר לשמועינן דאפי' שוכר פטור מדיני אדם שאין תנו יודעים שהם עדי שקר ומיהו אפי' לשמועינן דאפי' שוכר פטור מדיני אדם שאין תנו יודעים שהם עדי שקר אי אפשר לומר דנתקו שוכר שמים: **פשיטא אם לא יגיד וכו'.** ות"ת כשנבר על שבועתו כדכתיב ושמעה קול אלה וי"ל דה"ק קלל כשבועה (ו) בדבר שאם לא יגיד היה נושא עון אז יביא קרבן שבועה אבל בלא שבועה אמי מיכל נשיאות עון כדמוכח בשמתי' בשאל דיני ממונות (סנהדרין דף ו:) ודוקא בד"ד דכשאומרים אין אנו יודעים להעיד שוב אינם יכולין להעיד דכיון שהגיד שוב אינו חוזר ואגיד והיינו אם לא יגיד דקלל אבל חוץ לב"ד אין לחוש שיכול לחזור ולהעיד:

העושה מלאכה במי חטאת. עד שלא נתן הכופר כדתניא בתמ' פרה (פ"ד מ"ד) פרה נפקלת במלאכה עד שתעשה הפר והמלאכה פוסלת בתים על שיעיס הכופר לתוכה ובספרי יליף מקרא יכול אף קדמן ת"ל למשמרת למי נדה ולא שכבר מי נדה: **פטור מדיני אדם.** בפ' הניזקין (גיטין נג.) פריך מיניה למ"ד היזק שאין ניכר שמיה היזק: **אבל הני אצטריך ליה.** ות"ת הנותן סם המות נמי חידוש הוא למיתני כדתמרינן לעיל (דף מז:) דאפילו סם המות דלא עבידא לתכלה חייב בדיני שמים ושמא אין בכל כך חידוש: **כמויי** בסיתיה. ות"ת גלוי וידוע למקום שהוא נותנו סם לטובה אם לרעה וי"ל דאפי' בשנתכוון לטובה אלא שיהא לשרוף ויוכל להגיל בעל הבית בתוך כך מ"מ בדיני שמים חייב דאפשר שלא יבא לו לאחר ולא יבא לו בהפסד נכך: **מהו** דתימא **הויא** לה תחילתו **בפשיעה** וסופו **באונס** קמ"ל דכולהו **פשיעה היא.** ק"ק דה"ל למימר מהו דתימא כולה חומם הוא וכגון שנעגל כל כך יפה שאינה יכולה לנתת אלא בתחילה קמשמע לן דפוסע הוא אלא בתחילה שלא נתכוין אלא לעשות מלאכה ולא לקלקל:

[1]בכותל רעוע אמר מר [2]הכופף קמתו של חבירו בפני הדליקה היכי דמי אילימא דמטיא ליה ברוח מצויה [3]בדיני אדם נמי נחייב [4]אלא דמטיא ברוח שאינה מצויה ורב אשי אמר [5]טמון אתמר משום דשויה טמון באש: אמר מר [6]השוכר עדי שקר ה"ד אילימא לנפשיה [7]ממונא בעי שלומי ובדיני אדם נמי ניחייב [8]אלא לחבריה [9]והיודע עדות לחבירו ואינו מעיד לו במאי עסקינן אילימא בבי תרי פשיטא [10]דאורייתא הוא [11]אם לא יגיד ונשא עונו אלא בחד ותו ליכא והאיכא (סימן העושה בסם ושליח חבירו נשבר) [12]העושה מלאכה במי חטאת ובפרת חטאת פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים והאיכא [13]הנותן סם המות בפני בהמת חבירו פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים והאיכא [14]השולח את הבערה ביד חרש שוטה וקטן פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים והאיכא [15]המבעית את חבירו פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים והאיכא [16]נשברה כדו ברה"ר ולא סלקה נפלה גמלו ולא העמידה ר"מ מחייב בהזיקן וחכ"א פטור בדיני אדם וחייב בדיני שמים אין מיהא איכא טובא והני אצטריכא ליה מהו דתימא בדיני שמים נמי לא ליחייב קמ"ל הפורץ גדר בפני בהמת חבירו מהו דתימא כיון דלמסתריה קאי מה עביד בדיני שמים נמי לא ליחייב קמ"ל הכופף קמתו של חבירו נמי מהו דתימא לימא מי הוה ידענא דאתיא רוח שאינה מצויה ובדיני שמים נמי לא ליחייב קמ"ל ולרב אשי דאמר נמי טמון איתמר מהו דתימא אנא כסויי כסיתיה ניהלך ובדיני שמים נמי לא ליחייב קמ"ל והשוכר עדי שקר נמי מהו דתימא לימא [17]דברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעין ובדיני שמים נמי לא ליחייב קמ"ל והיודע עדות לחבירו ואינו מעיד לו נמי מהו דתימא מי יימר דכי הוה [18](אתינא) מסהדינא ליה הוה מודה דלמא הוה משתבע לשקרא ובדיני שמים נמי לא ליחייב קמ"ל: נפרצה בלילה או שפרצוה לסטים כו': אמר רבה והוא שהתרה אבל לא התרה מאי חייב היכי דמי אילימא בכותל בריא כי לא התרה אמאי חייב מאי ה"ל למעבד אלא בכותל רעוע כי התרה [19]אמאי פטור תחלתו בפשיעה וסופו באונס הוא הניחא למ"ד [20]תחילתו בפשיעה וסופו באונס פטור אלא למ"ד תחילתו בפשיעה וסופו באונס חייב מאי איכא למימר אלא מתני' בכותל בריא ואפילו לא התרה וכי איתמר דרבה אסיפא איתמר הניחה בחמה או שמסרה לחרש שוטה וקטן ויצתה והזיקה חייב אמר רבה [21]ואפי' התרה לא מבעיא היכא דלא התרה דכולה בפשיעה הוא אלא אפי' התרה נמי מהו דתימא הויא לה תחילתו בפשיעה וסופו באונס קמ"ל דכולה פשיעה היא מ"ט דאמר ליה מידע ידעת דכיון דשבקתה בחמה כל [22]מצדקא דאית לה למיעבד עבדא ונפקא: הוציאוה לסטים לסטים חייבין:

פשיטא

ד א ב ג מיי' פי"ד מהלכות נ"מ הל' יד סמג עשין סט טוש"ע ח"מ סי' תיח סעיף יא:

טו ד מיי' שם טוש"ע שם סעיף טז:

טז ה מיי' פי"ז מהלכות עדות הלכה ז סמג לאוין כח טוש"ע ח"מ סי' לד סעיף ב:

יז ו מיי' שם טוש"ע שם בסג"ה:

יח ז מיי' שם סמג שם טוש"ע שם:

יט ח מיי' שם סמג שם טוש"ע ח"מ סי' כח סעיף ג:

כ ט מיי' פ"ל מהלכות עדות הלכה ג סמג עשין קח טוש"ע שם ועיין בכ"מ וכב"י שם:

כא י מיי' שם פי"ז הל' ז סמג שם טוש"ע שם:

כב כ מיי' פ"ז מהל' חובל ומזיק הלכה ה ועיין במ"מ:

כג ל מיי' פי"ד מהל' מקי ממון הלכה ה סמג עשין סט טוש"ע ח"מ סי' תיח סעיף ו:

כד מ מיי' פ"ב מהלכות חובל ומזיק הל' ז סמג שם טוש"ע ח"מ סי' תכ סעיף נב:

כה נ מיי' פ"ד מהל' מקי ממון הלכה ג סמג עשין סט טוש"ע ח"מ סי' שלו סעיף ג:

כו ס מיי' שם הל"ה טוש"ע שם סעיף ה:

מוסף רש"י

העושה מלאכה במי חטאת. שקל כנגדן משקלות, ופרה וכל מעשה נפקלים במלאכה (לקמן צח.) מי חטאת דפרה עלמה חלוטה וכן פרה עלמה נפקלין במלאכה, דכתיב (במדבר יט) אשר לא עלה עליו עול, ומי חטאת כתיב למשמרת למי נדה, ותניא בספרי מה ת"ל, שיהו לין לי שתהא מלאכה פוסלת אף במים ת"ל למשמרת למי נדה, כלומר שיהו משומרות לכך ולא לדבר אחר (גיטין נג.). **פטור מדיני אדם.** לשלם והייב בדיני שמים. פוטרות לשלם לרשעים שמכוון להפסיד את ישראל (שם). נשברה כדו כו' והייב בדיני שמים. משום דלא שליח (לעיל כט.).

1) לקמן לח. גיטין נג., 2) [מגמות מע.], 3) לעיל מז:, 4) לקמן נט:, 5) קדושין כה:, 6) לעיל כח: לקמן לצ:, 7) [מגמות מע.], 8) [ד"ס סוף], 9) [ל"ל מקרא],

תורה אור השלם

1. וְנֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא וְשָׁמְעָה קוֹל אָלָה וְהוּא עֵד אוֹ רָאָה אוֹ יָדָע אִם לוֹא יַגִּיד וְנָשָׂא עֲוֹנוֹ: ויקרא ה א

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ס פשיטא וכו' כשעוכר על שבועתו כדבר שאם לא יגיד:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה אם לא יגיד וכו' ועוד קי"ל. תמוה לי הא בתמת היכא דעד אחד מועיל בעבודו למייב ממון מייב קרבן שבועה כדתמר' בשבועות כ"ש כל הכל מודיס בעד סוטה וכו' ומשום כ"ש סוטה ד"ה כל הקשו בתמת תמלי תמרין דוחות עד שיהו ג' דוקא. וע"ש מה שתילו תאל לרש"י דכ"ש לקושטא דמילתא דוחות עד היינו ג' דוקא ל"ש: ד"ה פטור וכו' דחיזוק שאינו ניכר לא שמיה חיזוק. קשה למ"ש רש"י מתלה הטועה מלאכה שאקל בהן משקלות ומזה אף למ"ד דשמיה חיזק פטור ע"ש גיטין וע"ש:

רבינו חננאל

תחלתו בפשיעה וסופו באונס. דכיון דשבקתה בחמה כל טצדקי דאית לה. פי' ערמה.